40ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2008 — ՇԱԲԱԹ 7 ՕԳՈՍՏՈՍ 1919 — ՀԻՆ ԳՇԱԲԹԻ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՄԱՒՈՒ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ - Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆՕՐԻՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՓԵԿԱՆ 500 ԴՐՇ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 150 »

Բաժանորդագրութիւնը կ'սկսի ամեն ամսոյ 1 ին և 15 ին

100 ՓԱՐԱ

Fondateur
H. Mamourian

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

"ARÉVÉLIAN MAMOUL"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ԻՆՔՆԱԳԻՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ Է

Բ.

Որո՞նք են մեր առջեւ ներկայացող ստիպողական այն խնդիրները, որոնց լուծումն եւ անոնց պատշաճօրէն անօրինուելիքնիը անհրաժեշտ կ'համարինք։

Կրնանք զանոնք երկու որոշ եւ ընդհանուր մասերու բաժնել։ Արտաքին ու ներքին։

Անոնք ունին իրենց ստորաբաժանումները, մանրամասնութիւնները, որոնց վրայ առցայտիկ հակիրճ ակնարկ մը պիտի թողունք։

Այն վայրկեանէն ուր Հայոց ինքնօրինութեան հարցը դրուեցաւ Համաձայնականներու սեղանին վրայ, Հայոց համար եւս գոյութիւն ունեցաւ արտաքին աշխարհի հետ յարաբերութիւններ մշակելու անհրաժեշտութիւնը, այսինքն Հայերն եւս մուտ գտնել սկսան դիւանագիտական սեմէն ներս։

Սակայն այդ արտաքին յարաբերութիւններն, պատերազմի սկիզբէն արդէն գոյութիւն ունեցան, թէեւ անպաշտօն կամ կիսապաշտօն և յարաբերութիւններ սկսան մշակուիլ Հայոց ներկայացուցիչ մարմնոյն կողմէ, որ իր կեդրոնն հաստատած էր Բարիզ և որու պետը, Պօղոս Նուպար, պատերազմի չրջանին մայրաքաղաք մայրաքաղաք կ'փոխադրուէր, տեսակցութիւններ ունենալու համար անգլիացի և Ֆրանսացի դիւանապէտներու, անոնց նախարարներուն, Հայոց դատին պաշտպաններուն և այլ կարեւոր քաղաքական անձնաւորութեանց հետ։

Զինադադարէն յետոյ Բարիզի հայկական պատուիրակութիւնն ալ աւելի հիմնական կազմակերպութիւն մը ունեցաւ և նոյնիսկ երեւանի հանրապետութիւնն եւս միացաւ անոնց, անկախ ու Մեծ Հայաստանի մը կազմութեան համար ոյժերու և չանքերու համագործակցութիւն մը կազմելու համար։

Այսպէս տարեմուտ աշխարհի վրայ ցիրուցան հայութիւնն ինչպէս նաեւ երկրին մէջ գտնուած հայութեան մնացորդներն, Թուրքիոյ քանի մը կեդրոններու մէջ դարերէ իվեր բնակութիւն հաստատող, Հայերն իրենց ներկայացուցիչներն ունին արտաքին յարաբերութեանց համար, և այդ ներկայացուցիչներն, եթէ չենք սխալիր, կարծուածէն կամ յուսացուածէն աւելի արժանավայել կերպով կ'ներկայեն օտարներու առջեւ՝ Հայոց դատն ու պահանջումները։

Որեւէ հանուր հայութեան արտաքին յարաբերութեանց վարիչները երբ մէկ կողմէ յարաբերութիւններ կ'մշակեն օտար դիւանագէտներու հետ, մէւս կողմէ յարաբերութեան մէջ կ'գտնուին երկրին հետ, հոն գտնուող եկեղեցական պետով, որ այսօր կ'ներկայէ Թուրքիոյ ամբողջ հայութիւնը և որ քան կ'ապ իր ներկայացուցիչներն ունի կարեւոր կեդրոններու մէջ և հետզհետէ կ'զրկէ այն վայրերն ուր ցարդ մնացած էին անհովիւ ու առանց ներկայացուցիչներու։

Արդ՝ կ. Պոլսոյ կեդրոնական վարչութիւնն և անոր նախագահն ըլլալով առայժմ Թուրքիոյ ընդհանուր ներկայացուցիչ, չենք կրնար ըմբռնել թէ՝ Թուրքիոյ հայութիւնն ինչո՞ւ կ'ուզէ ուղղակի յարաբերութեան մէջ գտնուիլ Բարիզի և Երեւանի հետ և կորպորատիւութեան պահանջումին համեմատ չուզեր, որ և է անհրաժեշտ պատրաստի մը առջեւ դնել իր ուղղակի պետին և անոր միջնորդութեան։ Մանաւանդ որ Բարիզի պատուիրակութիւնն եթէ գաւառական ամեն անկիւններէ իրեն ուղղուած տեղեկագիրներն կամ պահանջումներն մտիկ ընելու տրամադրութիւններն ունենայ, այնպէս կը կարծենք թէ քառսի մը մէջ պիտի իմնայ և իր անդիտութիւնն ցոյց տուած, տեղեկութեան հետ ամեն անկիւնէ յարաբերութեան մտնել, քաւական տարօրինակ ըլլալէ զատ, վարչագիտական բնոյթ ունենալէ շատ հեռի է։

Երեւակայեցէք Թուրքիոյ հայութիւն մը, որու անկերպարան միճակը հարկ չկայ մանրամասնել, որու ինչ ինչ հողամասերը համաձայնական վերին վարչութեան տակ կ'զտնուին, յարաբերութիւններ ուզէ մշակել իրրեւ իրաւութիւնն երեւանի հանրապետութեան հետ, որ դեռեւս չէ ճանչցուած Համաձայնական պետութիւններէն իրրեւ անջատ կառավարութիւն մը և նոյնիսկ անդիւանագիտական պիտի ըլլար մասնաւորաբար Թուրքիոյ Հայոց համար, անջատ անջատ կեդրոններէ յարաբերութիւններ ունենալ անոր հետ, երբ կ'մերժենք աննչան հայկական ինքնօրինութիւն մը և կ'պահանջենք մեծ ու անկախ Հայաստանի մը կեդրոնացումը։

Աւելի ընդլայնել չենք ուզեր մեր տեսակէտը այս մասին, որովհետեւ անժամանակ և անյարմար կ'նկատենք նոյնիսկ հայկական դատին տեսակէտով մեզի համար մատնանշելիքնիը պիտի պատճառէր գնդ. Հէնքելի պաշտօնն, եթէ զուտ քաղաքական ըլլար, Թիֆլիզի, երեւանի և այդ չրջանակներն ղրկուած ըլլալուն համար, բարեբաղդաբար վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ՝ քաղաքական ըլլալէ աւելի քաղաքային և վիճակագրական հանգամանք մը ունի և պարզ տեղեկատու մը պիտի ըլլայ ամերիկեան կառավարութեան և ամերիկեան նպատակամատոյցի մօտ և որու տեղեկագիրն բնականաբար Հինգերու կամ Ջորջ Վաշինկտընին պիտի ներկայացնէ ամերիկեան պատուիրակը։

Հետեւաբար մեր վերեւ պարզած ընդհանուր գիծերով տեսանք թէ՝ արտաքին յարաբերութիւնները վարելու համար Հայերն իրենց ներկայացուցիչներն ունին Բարիզ և երկրին ու թուրք հողերու վրայ գտնուած հայութիւնն ալ իր վերին ներկայացուցիչն ու միջնորդ մարմինն ունի՝ Ազգ. Կեդր. վարչութիւնն և անոր Սրբազան Նախագահը։

Արդ՝ կ'մնայ ներքին յարաբերութեանց և հարցերու պարագան, որու մասին պիտի անդրադառնանք յաջորդական յօդուածով մը։

Հ. Մ.

ԲՈՒԱՆԴԱՐԻ ԵՒ ՄԱՐԱՋԱԽՏ ՖՕՇ
ՊՈՒՔՐԷՇԻ ՄԷՋ

Ամբողջ Պելճիքա և Պրիւքսել, 21 Յուլիսին Ֆրանսահ և իր առաջին պետին, հայկական և անմոռանալի ընդունելութիւն մը ըրաւ։ 24 ժամէ ի վեր Պրիւքսել ղրօշակներու և փաքր ղրօշներու զանգուած մը կը ներկայացնէր եւ ամենէն բարձր՝ Աէնտ-հիւտիւլի մայր եկեղեցիին երկու աշտարակներէն վրայ կը ծածանին երկու հայկական ղրօշակներ, սեւ, դեղին և կարմիր գոյներով, պատկերացնելով երէկուան սուգին և արիան միջև՝ ոսկին, որով կերտուած է Պելճիպացիին սիրտը։ Ազդեր փակցուած են պատերուն, յիշեցնելով որ Ֆրանսա երկու անգամ իրենց ազատութիւնն պաշտպանելու վազած է. բայց այս օրմագրները անօգուտ են, որովհետեւ ժողովուրդին խանդավառութիւնը, ազդրերը չուզեր. ան ուղղակի կը խլէր ամբոխին հոգիէն։

Ժամը 3էն քիչ առաջ, արքայական պալատը տանող բարձունքին վրայ յառաջ եկաւ չարժում մը։ Այս բարձունքէն, կը նչմարուի մարդ մը, որ կ'իջնէ դանդաղ և հետիոտն, և որուն ճամբայ կուտայ ամէն ոք. այդ մարդը. Ալպէր Թագաւորն է, մարմնով, սրտով և արիութեամբ մեծ մարդ մը, որուն առջև այսօր կը խոնարհի համայն աշխարհ։ Ան կուգար ռամկավար պետի մը պէս, կայսրանը ընդունելու համար իր հիւրերը։

Բօժիէի հրապարակին վրայ, Հիւսիսի կայսրանին առջեւ հսկայ ամբոխ մը խառնուած էր. եկած երկրին չորս ծայրերէն։ Շեփորներ կ'արձագանգին իրարու։ Հեռուէն՝ «Մարսէյլեզ»ներ, ամբոխին ժխորը կը սիրապետեն։

Կայսրանին նիրաք, երկու զարափ զորգապատ և ձալիկներով չրջապատուած յատկացուցած էին հիւրերուն։ Մին նախագահ Ռուանդարէն և միւսը Մարալխատ Ֆոշ։ Մարալխատ Ֆոշ Լօնտոնէն պիտի գար մանաւանդ կառախումբով մը, կէս ժամ առաջ Հանրապետութեան նախագահէն։ Եւ Թագաւորը ընկերացած Թագուհիին և գահաժառանգին, որոշած էր երթալ սպասել անոր գնացքին վրայ, ինչպէս ըրած էր, երկրիս ամենամեծ վեհապետը։

Ժամը 3,30 կը զարնէր, երբ արքայական թափօրը մուտք կը գործէր կայարանէն ներս։ Թագաւորը խաքիէ զգեստով էր, վզէն կախուած պատուոյ լեգէոնի մեծ երիզը խաչաձեւ կուրծքին վրայ. Թագուհին, անհունապէս չնորհալի մանիչակագոյն Թաւիշէ վերարկուով։ Գահաժառանգը նոյնպէս, իր հօրը նման խաքիէ համազգեստով։

Քիչ յետոյ կայարան մտաւ Մարալխատին կառախումբը, «Մարսէյլեզ»ին և ամբոխին աղաղակներուն մէջ։ Արքայական ամոլին առջև կանգ առաւ վական-սալօն մը, որու դրան առիկն կը տեսնուէր Գերմանիան յաղթողին ուրուագիծը, որ այսուհետև հեքիաթական դարձած է իր ահաւոր գորչ համազգեստով։ Մարալխատը աչխոյժով վար կ'ցատկէ և կը սեղմէ Թագաւորին ձեռքը և կը համբուրէ Թագուհիինը։ Տեսարանը իր պարզութեան մէջ սիրուն է, և այն յարգանքն, որ կ'ըլլար Թագաւորէ մը յաղթական զինուորի մը՝ աննախընթաց։ Յետոյ Թագաւոր և Թագուհին, չընչխատելով Մարալխատը կը հանին սպասման սրահը, որ Երեսից յատկացուած էր։ Տասը վարկեան վերջ, անոնք դուրս կ'գան, ազատութեամբ խօսելով և կը հասնին միւս դարափը, ուր պիտի կանգնէր Պ. Ռուանդարէի կառախումբը։ Ձիչ ժամը 6ին զանգակի զարկ մը կը լսուի։ Յամրօրէն, նախագահական կառախումբն է որ կը մտնէ կայարան։ Վայրաչարժը զարդարուած էր Ֆրանսական և պելճիպական դրօշներով։

Առաջին անգամ կ'իջնէ Պր. Ռուանդարէ, յետոյ Տիկին Ռուանդարէ, որուն կը հետեւին Պ. Սթէֆան Բիշոն՝ արտ. գործոց նախարար, Գրուքէլի Ֆրանսական դեսպան Պ. տը Մարկըրի։ Ընդունելութիւնը խիստ ջերմագին կ'ըլլայ։ Թագաւորը երկարօրէն կը սեղմէ նախագահին ձեռքերը։ Թագուհին կը յայտնէ իր ուրախութիւնը Տիկին Ռուանդարէին երկու աղջնակներ խարտեաչ մազերնին եռագոյն ժապաւէններով զարդարուած Տիկին Ռուանդարէի կը յանձնեն երկու ծաղկեփունջեր ըսելով — Տիկին, չանուն Բրիւքսէլ քաղաքին կուտանք ձեզ։

Կայարանին նախագաւթին մէջ, խմբուած էին 300 տղեկներ, երբ որ Պ. և Տ. Ռուանդարէ դուրս կ'ելնէին, այդ 300 մանկական ձայները երգեցին «Մարսէյլեզ»ի կատարչուն տուները։ Իսկ դուրսը խռնուած մեծ ամբոխը անօրինակ ընդունելութիւն մը ըրաւ Ֆրանսահ վերին ներկայացուցչին, եւ բիւր ինքնաշարժ կառքերու մէջ տեղաւորուեցան Թագաւոր և նախագահը, Թագուհին և Տիկին Ռուանդարէ, գահաժառանգը և մարալխատը և հիւրանոցներու տարափի մը տակ հասան արքայական պալատը։

ԹԷՈՏՈՐՈՍ ԲԱԽԱՆՈՒՏԻՍ
ՋՐԱԲՈՒԺԱԿՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԲԱՂՆԻՔՆԵՐ

Ջրաբուժութիւնը մարթը կը մաքրէ, արտաշնչութիւնը կը դիւրացնէ, արեան չրջանը կը փութացնէ և մարմինն ընդհանրապէս ոյժ և առողջութիւն կը պարգեւէ։

Լոգանք ծծմբային } րիւմաթիզմի համ.
» պարէզ }

ստաք և պաղ տուչը կիներու և աղջիկներու համար առողջութիւն է։

Ութչիխէ ճամբէն նոր փոսն դէմ Ֆլընտրպ փողոց թիւ 19-32։

Հազար Ֆրանք տուժելու պատրաստ է, եթէ հաստատել չկրնայ թէ վնասակար է առողջութեան համար տուչը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ

(Էյֆելեան Թէօրը)

Նոյն տպաւորութիւնը.— Բազմաթիւ Թուրքեր փախչելով կը հասնին ամեն օր այն տեղերը՝ ուր հեռլէն բանակին գրաւման տակ կը գտնուին չկրնալով տակաւ Թուրք քաղաքական ու զինուորական իշխանութեանց ի գործ դրած ահաբեկիչ արարքներուն, որով անոնք բռնի կերպով կը զինուորագրեն դեռ չգրաւուած վայրերուն իւրամիներն ու քրիստոնեաները, որպէսզի դէմ գնեն Համաձայնական ոյժերուն։ Զօրակոչի չպատասխանողները անգթօրէն կը ծեծուին ու կը խոշտանգուին։ Պալաճրգի և Իզմէմիրի կողմերը շատ մը իւրամիներ կ'ալեկոծին յոյն զինուորներուն Թուրք բանակը ետ մղելու համար։

Հրոսախմբերու կոչումը.— Օմուրլուի և Զիֆթէ-Գահվէի կռիւէն՝ ինչպէս նաև Նաիպլի և Պուրկազ գիւղերուն մաքրագործումէն ետքը, ապստամբները քաշուեցան Տէրինճլի։

Սալիհլին պոդոսածը.— Նախընթաց օր ուազակախումբ մը Սալիհլիի մօտակայ, ինճիրլեր գիւղին վրայ յարձակում գործեց և հինգ երեւելի իւրամիներ յաջորդաբար սպաննելէ ետքը հեռացաւ հանդարտօրէն։ Ծիշեալ գիւղը սարափի մէջ է։ Ոչ մէկ գիւղացի կը համարձակի իր արտը աշխատելու երթալ։ Սալիհլիի յոյն բնակիչները կռահելով չարագուշակ կացութիւնը, ստիպուեցան տուներնին տեղերնին երեսի վրայ ձգել ու հեռլէն գրաւման գօտիին մէջ ապաստան փնտռել։

Ցոյն ղեհը.— Հեռլէնութիւնը բնաջնջելու գործը՝ հեռլէն գրաւման գօտիէն դուրս՝ կը շարունակուի։ Այսպէս երեկ չէ առջի օր Ալաչէհիրի մօտերը ուազակ Թուրքերը սպաննեցին Սրիսթօ Եաղճօղլու անուն 17ամեայ պատանին ու կողոպտեցին ինչ որ վրան գտան։

Նոյնպէս ուազակներ Մէնտօրիս գիւղը մտնելով (Ալաչէհիրէն միայն երկու ժամ հեռու), առեւանգեցին չորս յոյներ՝ որոնցմէ մէկը կին։ Առնք գիւղէն դուրս հանուելով՝ խլեժ-դըժօրէն սպաննուած են։

Մնդ հրդեհ.— Միլասէն նամակ մը ի մէջ այլոց կը պատմէ հետեւեալը.—

Անցեալ շաբաթ բոլորովին արկածի մը հետեւանքով հրդեհ ծագեցաւ Միլասի մէջ, ու կատարելապէս մոխիր դարձուց յոյն հասարակութեան մանչերու վարժարանը ու մանկապարտէզը։

Միայն Օսիա Քսէնիի տաճարը ապատեցաւ, կարծես թէ հրաշքով։ Իտալական իշխանութիւնները մեծ ջանք ի գործ դրին կրակը մարելու համար, և զինուորական կառավարիչն ալ խոստացաւ յոյն Թաղ. խորհրդոյ նախագահին, թէ վնասներու հատուցման համար պէտք եղածը պիտի ընէ։

Հրդեհէն գոյացած վնասները 60 հազար ոսկի կը հաշուուին։

Մեծ Թշուառութիւն կը տիրէ յոյն բնակչութեան մէջ որ ժամէ ժամ օգնութիւն կ'սպասէ։

Տեղւոյն Թուրք կառավարութիւնը այնպէս կը Թուի որ բարեկամական զգացումներ կը տածէ քրիստոնէից հանդէպ։

Ծասաէլի ֆաղ.— Նագաքէօյի վերջին վշտալի դէպքերէն ետքը տեղւոյն ծաղկելու վրայ եղող յոյն բնակչութիւնը սկսած է ունեցածը չունեցածը լքելով, դէպի հեռլէն զինուորին գրաւած հողերը գաղթել։

Եփեսոսի Գեր. Ֆմետրապոլիտ Տ. Սօաքիմ դիմելով Իզմիրի հեռլէն բարձր քօմիսէրին ինչպէս նաև մեծ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն, կինդանի գոյներով պատկերացուց այն ողբալի կացութիւնը, որուն մատնուած է Փոքր-Ասիոյ ներսերը գտնուղ յոյն ժողովուրդը։

Այգընէ վճակը.— Լաւատեղեակ աղբիւրէ լուր կը տրուի թէ Այտընի և չրջականերուն մէջ կարգը բոլորովին վերահաստատուած է և հանդարտութիւն կը տիրէ սակն կողմ։ Ուազատկախումբերը չեն երեւիր այլևս։ Վերադարձող բնակիչները սկսած են իրենց գործերուն նուիրուիլ։

Ագգային Անցուդարձ

Առաջ. տեղապահ Տ. Յովհան Ծ. վ. կարապետեան երէկ առաւօտ ժ. 11ին այցելեց Զօր. Միլնի և բոլորովին առանձին կարճ բայց սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ զօրավարին հետ։

— Ինչպէս պիտի տեսնեն մեր ընթերցողները մեր տեղական բաժնին մէջ, Զօր. Միլն երէկ առաւօտ հասած է քաղաքս, և նախապէս եղած կարգադրութեան մը համաձայն առաջնորդուած իրեն իջևան ընտրուած Թագւոր Սպարթալըի բնակարանն։ Անշուշտ բնակարանի այս ընտրութիւնն գոհունակութիւն պիտի պատճառէ Իզմիրի Հայերուն, որոնք հպարտ պիտի ըլլան որ Զօր. Միլնի նման կարևոր զինուորական անձնաւորութիւն մը Իզմիրի առաջնակարգ և հայութեան միշտ պատիւ բերող Պ. և Տ. Սպարթալըի բնակարանն կ'իջևանի, որով հայկական մեծ համակրութիւնն ու հիացումն դէպի ըրիտանական մեծ ազգն այս առթիւ ալ կ'արտայայտուի և ասով առիթ մը կ'ստեղծուի ամրապնդելու Հայոց Ջերմագին վերաբերումն հզոր Անգլիոյ յաղթապանծ մէկ արժանի զաւկին և անոր միջոցաւ հանուր Ալպիոնի հպարտ զաւակներուն։

— Պօլսոյ խնամատարութեան ատենապետը հեռագրով մը տեղեկացուցած է տեղւոյս Քաղ. Ժողովոյ, թէ Իզմիրէ ցարդ ղրկուած 24,500 ոսկւոյ նպաստի գումարը, բատ հրահանգաց ղրկուած է 20,000 ոսկի Ատանայ, 2000 Կեսարիա, 1000 Սըվազ, 500 Գոնիա, 500 Մալաթիա և 500 Թոքատ։ Ծիշեալ գումարներուն մասին չնորհակալութեան հեռագիրներ հասած են այդ վայրերէն Իզմիրի հայութեան։

— Իզմիրի Քաղ. Ժողովոյ որոշմամբ Նպաստամատոյց Յանձնաժողովը Պերկամայի արկածեալներուն յատկացուցած էր, 300 ոսկի և այդ գումարը յանձնելու համար Պ.Պ. Մ. Մօրուքհանի և Յակոբ Տէր Յակոբեանի պաշտօն տուած էր սակայն Պերկամացիք գեղեցիկ ժէսթով մը, նկատի ունենալով թէ իրենցմէ ուելի կարօտեալներ կը գտնուին ազգին մէջ, այդ գումարը նոյնութեամբ վերադարձուցած են։ Քաղ. Ժողովին միևնոյն ատեն յայտնելով իրենց չնորհակալութիւնները։

— Առջի օր անգլ բարձր քօմիսէր և ընդհ. հիւպատոս Մ. Մօրկան այցելած է առաջ. տեղապահ հօր, բայց այն պահուն Տ. Յովհան Ծ. վ. բացակայ ըլլալով իր այցաքարտը թողած է։

— Ստացանք հայ ռամկավար կուսակցութեան առաջամեայ նախագիծ ծրագիրը կանոնագիր։ Ինչպէս գիտեն ընթերցողք Բարիզի և արտասահմանի, ինչպէս նաև Կովկասի մէջ գտնուող ժողովրդական կուսակցութիւնները որոշած են իրմէ ձուլուիլ և կազմել այդ կուսակցութիւնը, որուն մասին առիթ պիտի ունենանք աւելի երկարօրէն խօսելու։

ՏՕՓՓ. ՏԻՐՈՕՍ

ՎԻՐԱՐՈՅԺ — ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ

Բարիզի ատամնաբուժական դպրոցէն վկայեալ Նախկին վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ Թուրի (Ֆրանսա) հիւանդանոցներուն։

— **Նշգլը փողոց թիւ 7 - ԻԶՄԻՐ** —

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր առաւօտ ժամը 10 - 12, կէսօր վերէ 4 - 7։

ՓՐԱՓԱՆ ԱՄՈՒԼԻՄ

Տեղի պիտի ունենայ այսօր Հշ. 7 Օգոստոս 919 Հռիփսիմեան սրահին մէջ ժ. 8ին։ Նիւթ՝ Դատ իլլ վարուժանի կեանքն ու գործը, պիտի բանախօսէ Պ. Ս. Ճիզմէճեան։

Մուտքը ազատ է։

Տեղական Լուրեր

ՁՕՐԱՎԱՐ ՄԻԼՆ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Փոքր-Ասիոյ համաձայնական ուժերու վերին հրամանատար զօր. Միլն երեքշաբթի իրիկուն «Բօզ» նաւով քաղաքս հասաւ։ Նաւը ուշ ժամանակ խարխոս նետած լլլալով զօրավարը պիշերը հան անցուց։ Առտու ժամը 8ին քարափի Թագւոր Սպարթալըի բնակարանին վրայ ծածանեցաւ բրիտանական յաղթապանծ դրօշակը, ուր՝ հրամանատարը իջևեանեցաւ իր սպայակոյտին հետ։ Ժամը 10ին, հեռլէն, ջոկատ մը, հրամանատարութեամբ գնդ. Անսանեօթըի, քարափին եկայնքը չարուեցաւ՝ կարգապահութեան հսկելու համար։ Այդ պահուն խարխոյ համաձայնական մարտանաւերէն արձակուեցաւ թնդանօթի հարուածներ. զօրավար Միլն ցամաք կ'իջնէր, շրջապատուած իր սպաներով։ Վերին հրամանատարը վեհաշուք կեցուածք մը ունէր, խրոխտ և ոգեղ քալուածքով մը ուղղուեցաւ Սբլանտիտ Բալաթի առջև, ուր իրեն կ'սպասէին հեռլէն զինուորական բոլոր իշխանութիւնները։

Անմիջապէս զինք դիմաւորեցին սպարապետ Բարաքէվօրուլօ, Նիխէր և Քալօմէնօրուլօ զօրավարները և նոր բարի գալուստ մաղթեցին։ Բանի մը խօսք փոխանակելէ վերջ, երկու զինուորականները ինքնաշարժ նրաստելով ուղղուեցան անգլիացի զօրավարին նոր բնակարանը, դէպի Թագւոր Սպարթալըի տունը։ Անոնց կ'ընկերանային զօրավարներ, սպայակոյտի անդամներ և այլ բարձր զինուորականներ։ Անգլիացի հրամանատարին ինքնաշարժին անցնելու պահուն, հեռլէն զինուորներու չարքերը զինուորական պատիւներ կ'ընէին։ Զօրավար Միլն իր բնակարանը հասնելով, առանձին մնացած է սպարապետ Բարաքէվօրուլօի հետ, մինչ Նիխէր և Քալօմէնօրուլօ զօրավարները և միւս զինուորականները հրաժեշտ կ'առնէին մեծ զինուորականէն։

Ժամը 11ին Զօր. Միլն ընդունեց տեղապահ Հօր, Տ. Յովհան Ծ. վ. Կարապետեանի այցելութիւնը, որմէ քիչ յետոյ եկաւ Իզմիրի մետրապոլիտ Գեր. Խրիսոսթոմ։

Այս առթիւ Իզմիր իր թաղերով և շուկաներով գրօշազարդուեցաւ, անգամ մը ևս ցոյց տալով իր խորունկ համակրանքը և հիացումը բրիտանական մեծ ազգին և իր քաջարի զաւակին, Զօր. Միլնի։

ՔՍԱՆԹՕՓՈՒԼՕՍ մետրապոլիտը. Գեր. Խրիսոսթոմոս, առջի օր այցելութիւն տուաւ սպարապետ Բարաքէվօրուլօի և ընդունուեցաւ իր առտիճանին արժանի պատիւներով։

ԿՈՒՄԱԿԿԱՒ իզմիր պէյ առջի օր ընդունեց, Սպանիայ ընդհ. Հիւպատոս Պ. Ֆ. Կարսիա Թէմէնզի, և «Վօլթեր» Տրէթնօթի հրամանատար, փոխ-Ծովակալ Մարկըրիի այցելութիւնները։

ՊՈՒՇԿԻՒԻՒ մը ձերբակալուած է իզմիրի նաւահանգիստը խարխոյ «Փիլիսոս նաւուն մէջ որուն նաւազախումբին կը պատկանէր և կը կոչուէր Միխայիլովիչ, որ ըստ նաւապետին յայտնութեան, պոլշեվիքեան ձգտումներ ցոյց տուած էր։ Այժմ այդ պոլշեվիքը բանտարկուած է։

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԷՅՄԱՐԵԱՆ Գորտելեհիմէջ գժբախտ զոհը գարձած է վտանգաւոր արկածի մը։ Ծիշեալը ծովը լողանք առած պահուն կոհակներէ կը քշուի և բաւական լողալ չգիտնալուն համար, չկրնար զինադրել անոնց և կը խեղդուի. անոր մարմինը գտնուած է հեռլէն ոստիկաններու կողմէ, և յանձնուած Գորտելիոի Հայ եկեղեցւոյն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑ

Հեռլէն զինուորական պարեհաւորժան յանձնախումբը հետեւեալը կը ծանուցանէ։

Քաղաքիս հեռլէն բանակին մսի հայթայթումը նուազուրդի դրուած է։ Նուազուրդը տեղի կունենայ յաւաջիկայ երեքշաբթի օր Յուլիս 30 (հ. տ.) Իզմիրի պարենաւորման ճիւղի պաշտօնատան մէջ, ուրկէ կարելի է մինչև որոշեալ օրը հայթայթման պայմաններուն մասին տեղեկութիւններ ստանալ։ Պարենաւորման Տնօրէն՝

Գնդ. Ի. ԱՐՈՍԹՕԼՕՐՈՒԼՕ

ԵՐԷԿ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 6 Օգոստոս 919

Եգիպտոսի, Պաղեստինի, Իրաքի և Կովկասի անգլիական զօրաբաժիններէն 20,000 զինուոր Լոնտոն հասնելով զօրանոց մը կատարած են։

— Ամերիկեան յանձնախումբը, ամերիկեան դեսպանատան մէջ լսած է քիւրտ ներկայացուցիչները և հրեայ հասարակութեան պատգամաւորները։ Քիւրտ ներկայացուցիչները յանձնախումբի նախագահ Մր. Քրայնի յայտարարած են թէ, արեւելեան վիլայէթներուն մէջ, Թուրքերը մեծամասնութիւն կազմելով, իրենք կը կարծեն թէ չատ գժուար պիտի ըլլար այս գաւառները հայկական նոր պետութեան հնթակայ ընելու Տալով Հրեաներուն, անոնք պահանջած են որ իրենց ազգային և կրօնական իրաւունքները յարգուին։

— Ապստամբ Մուսթաֆա Քէմալ փաշաի տեղ, 3րդ զօրաբանակի ընդհ. քննիչ նշանակուած է մարաչախտ Ալատուլլահ փաշա։

— Համաձայնական պետութիւնները, հունգարական նոր կառավարութեան իմացուցած են թէ անմիջապէս որ հունգարացիք դադրեցնեն Թշնամութիւնները ռումանական բանակը պիտի յարգէ զինադադարի պայմաններուն, որով աւելի նպաստաւոր պիտի ըլլայ հունգարացւոց համար։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 7 Օգոստոս 1919

Բարլամէնթի մէջ հարցապնդումի մը պատասխանելով, արտաքին գործոց նախարարը պատասխանած է թէ՝ որ և է որոշում չէ տրուած Փոքր Ասիոյ մէջ ժողովրդային ընդհ. քուէարկութեան մը համար, բայց աւելցուցած է չմոռնանք թէ կոտրածները և տեղահանութիւնները այստեսակ քննութիւն մը անհնարին կ'դարձնեն։

— «Փուռնալ» տեղեկացած է թէ Թուրք պատուիրակներ կարծուածէն աւելի չուտ պիտի հրաւիրուին Բարիզ, Պուլկարիոյ դաշնագիրը յանձնուելէն յետոյ։ Թուրք հարցը նոր հիման մը վրայ պիտի քննուի, ի բաց Թողլով յանձնաւութեանց խնդիրը։

— Հետզհետէ կ'հաստատուի այն լուրը թէ՝ Ամերիկա պիտի միրժէ Պօլսոյ և Փոքր-Ասիոյ մէջ յանձնառութիւններ ստանձնելը։ Անգլիա պիտի ստանձնէ այդ գործը։

— Մէրսինի նաւահանգիստը և Ատանա զօրք հանուած է։

— Գերմանիա յայտարարած է Քլէմանսօի թէ՝ Թալաթը պիտի յանձնէ, սակայն միւսները հոն չեն գտնուիր — Պուլկարիոյ, Ծոնտատանի և Թուրքիոյ խնդիրները թէև քննուած են, սակայն որոշման մը չեն գտած Զորաերու Ժողովը, Իտալիոյ և Ամերիկայի պատուիրակները առաջարկներ ըրած են, որոնք պիտի քննուին չաբաթ օր։ — Իտալիոյ պատուիրակ և Արտ. գործոց նախարար Թիթօնի բոլոր առկախ հարցերու մասին Ֆրանսայի պատուիրակներուն հետ համաձայնելով, վաղը Լոնտոն կ'մեկնի։